

2. Супруновский А. І. Міграційне право в системі права України. *Правове життя сучасної України: тези доповідей Міжнар. наук. конф. професор. виклад. і аспірант. складу* (м. Одеса, 21–22 травня 2010 р.) відп. ред. д-р юрид. наук. проф. Ю. М. Оборотов. Одеська національна юридична академія. Одеса : Фенікс, 2010. С. 110 – 112.

3. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Ворона Д. Міграційне право в системі права України. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 10. С. 60–63 ст.

5. Посмітна В.В. Поняття та види мігрантів за національним законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. № 2/2023. С.662-664.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-45>

THE ROLE OF GAMBLING ORGANIZERS IN PROTECTING PLAYERS FROM GAMBLING ADDICTION: FOREIGN EXPERIENCE

РОЛЬ ОРГАНІЗАТОРІВ АЗАРТНИХ ІГОР У ЗАХИСТІ ГРАВЦІВ ВІД ІГРОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Denysenko O. Ye.

Applicant

*Scientific Research Institute
of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Денисенко О. Є.

здобувач

*Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Організатори грального бізнесу реалізуючи свою соціальну відповідальність перед суспільством за зайняття суспільно шкідливою діяльністю можуть і самостійно забезпечувати захист гравців від ігрової залежності та забезпечення компенсації суспільству шкідливого впливу азартних ігор через реалізацію самостійно або шляхом об'єднання в асоціації, що означитиме відповідальне ведення бізнесу такими організаторами. Так, як справедливо зазначають В. М. Важинський та З. М. Топорецька, відповідальне ведення бізнесу є додатковим

інструментом охорони суспільного інтересу, оскільки дозволяє ще на етапі початку будь-якого бізнесу врахувати суспільні інтереси і забезпечувати їх реалізацію [1, с. 157].

Але більш дієвим є використання впливу держави та адміністративно-правових механізмів, які дозволяють державі через вимоги до організації та проведення азартних ігор і через діяльність організаторів впливати на гравців, захищаючи їх. Забезпечення охорони права на безпечну гру для гравця відбувається через впровадження в діяльність організаторів азартних ігор принципів відповідальної гри.

Відповідно до п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону № 768 відповідальна гра – базовий принцип організації та проведення азартних ігор, що передбачає здійснення організаторами азартних ігор заходів до попередження та мінімізації негативних наслідків участі фізичної особи в азартній грі, а також заходів, спрямованих на організацію самообмежень і самоконтролю для гравців [2].

Рішення КРАІЛ від 13 грудня 2022 року № 423 «Про затвердження Вимог щодо боротьби з вираженою ігровою залежністю (лудоманією)» визначає, що дотримання організаторами азартних ігор принципів відповідальної гри є одним з елементів реалізації принципу боротьби з вираженою ігровою залежністю (лудоманією) [3] тобто встановлені для організаторів азартних ігор принципи відповідальної гри і обов'язок організаторів їх дотримуватися має забезпечити реалізацію принципу боротьби з ігровою залежністю.

Наприклад, у Румунії встановлено 10 принципів відповідальної гри для організаторів азартних ігор: 1. Рекламуйте свій бізнес як засіб розваги, а не як спосіб заробити гроші. 2. Виділіть людські ресурси, основним завданням яких є реалізація заходів соціальної відповідальності та захисту клієнтів. Передбачте для цього бюджет. 3. Постійно навчайте своїх співробітників найновішим практикам відповідальної гри. 4. Пропонуйте обмежену кількість напоїв або послуг, які можуть захопити до азартних ігор. 5. Постійно та чесно інформуйте своїх клієнтів про небезпеку азартних ігор та способи їх лікування. 6. Переконайтеся, що ви завчасно виявляєте проблемних гравців. 7. Дійте негайно, коли виявите проблемного гравця. 8. Співпрацюйте з родиною для проблемних гравців. 9. Переконайтеся, що доступ неповнолітніх в ігрову кімнату суворо заборонений. 10. Постійно прагніть до партнерства з владою та добровільної участі в акціях, спрямованих на соціальну відповідальність [4]. Цікаво, що принципи відповідальної гри поширюються не лише на відносини організатора і гравців щодо гри, але й передбачають обмеження

продажу алкоголю як каталізатора втрати контролю на грою, а також допомоги не лише гравцю у разі виникнення проблем, а співпраці з його родиною.

Важливим є комплексний підхід Канади до відповідальної гри, в якій принципи відповідальної гри є одразу стандартами ведення бізнесу для організаторів азартних ігор, а тому їх впровадження перевіряється під час перевірки організаторів грального бізнесу ще до отримання ліцензії. Комісія Онтаріо з питань алкоголю та ігор (AGCO) є регуляторним органом для грального бізнесу в провінції Онтаріо [5], який може встановлювати стандарти та вимоги для сфери грального бізнесу. Стандарти AGCO поділено на шість ідентифікованих тем ризиків, серед яких і відповідальна гра. Наприклад з 2024 року стандарти AGCO забороняють використовувати спортсменів і знаменитостей у рекламі азартних онлайн-ігор, а саме заборонено використовувати активних або відставних спортсменів у своєму маркетингу, якщо вони не використовують їх для просування відповідальних практик азартних ігор.

Іспанія наразі готує законодавство, яке б дозволило проводити ID-перевірку всіх гравців з метою недопущення до гри неповнолітніх як в наземних гральних закладах, так і онлайн. В Іспанії дозволено встановлення одиничних гральних автоматів в кафе, попередня ідентифікація гравців має унеможливити доступ до таких ігрових автоматів неповнолітніх. В Румунії з 2024 року Парламент зобов'язав всіх організаторів передбачити сканери документів у всіх гральних закладах як частину процедури обов'язкової ідентифікації гравців [6].

Частина країн ідуть далі і забороняють заохочення та привітання у зв'язку з виграшем. Так, наприклад, у Канаді для ігрових автоматів передбачено, що ігрова система не повинна використовувати звукові чи візуальні ефекти, пов'язані з виграшем, якщо прибуток гравця дорівнює або є меншим за загальну суму ставки. Також в ігровому автоматі повинен відображатись поточний фінансовий результат гри (загальна сума всіх виграшів мінус сума всіх програшів), а гравці повинні мати засоби для відстеження плину часу [7].

Крім того, організатори азартних ігор можуть добровільно об'єднуватись у певні асоціації. Наприклад, у Румунії організатори азартних ігор добровільно об'єднались для захисту гравців, це є частина соціальної відповідальності їх бізнесу. Вони створили у 2018 році Асоціацію відповідальних азартних ігор [8]. У 2023 році асоціація збрала близько 260 000 євро на програми профілактики та лікування ігрової залежності. Наразі асоціація реалізує 5 великих програм: програма відповідальної гри, яка включає безкоштовні консультації

психологів та психотерапевтів; програма консультування 24/7 : служба психологічного консультування в онлайн-чаті; програма «Навчання для підлітків» старших класів середньої школи відповідальному ставленню до азартних ігор і запобіганню залежності від азартних ігор; «Віртуальні групи підтримки», наразі працює п'ять віртуальних груп підтримки, чотири – для гравців і одна – для родини та друзів; «програма навчання працівників галузі» пропонує курси для працівників гральних закладів.

Таким чином організатори азартних ігор є опосередкованими об'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації принципу боротьби з ігровою залежністю, адже через встановлення для них ряду обов'язків щодо впровадження принципів відповідальної гри та вжиття різних заходів з попередження ігрової залежності та забезпечення прав гравців на безпечну гру здійснюється вплив на гравців в азартні ігри і створюється для них безпечне середовище для гри.

Крім того організатори азартних ігор добровільно в рамках реалізації своєї соціальної відповідальності перед суспільством об'єднуються в окремі асоціації або співпрацюють з громадськими організаціями з питань фінансування та реалізації суспільно важливих проектів з запобігання ігрової залежності.

Література:

1. Топорецька З. М., Важинський В. М. Щодо розуміння поняття «відповідальне ведення бізнесу» та його значення для охорони суспільних інтересів в адміністративному праві. *International scientific conference "Development trends in legal science and education of Ukraine in the context of European integration"*: conference proceedings (November 1–2, 2023. Częstochowa, the Republic of Poland). Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. С. 156-159. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-372-9-40>.
2. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14 липня 2020 р. №768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text>.
3. Про затвердження Вимог щодо боротьби з вираженою ігровою залежністю (лудоманією): рішення КРАПІ від 13 грудня 2022 року № 423, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2023 року за № 219/39275.
4. Principiile de responsabilitate sociala ale industriei de jocuri de noroc din România. URL: <https://onjn.gov.ro/relatii-publice/joc-responsabil/>.
5. Who we are / AGCO. URL: <https://www.agco.ca/en/general/who-we-are>.

6. Șase milioane de euro pentru combaterea dependenței de păcănele, necheltuite. Oficiul pentru Jocuri de Noroc se declară neputincios. URL: <https://romania.europalibera.org/a/milioane-de-euro-jocuri-de-pacanele-pariuri/32624888.html>.
7. The AGCO standards. URL: <https://www.agco.ca/en/general/standards>.
8. despre noi. URL: <https://jocresponsabil.ro/despre-noi/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-46>

ARTIFICIAL INTELLIGENCE – ANALYSIS OF THE LEGAL FRAMEWORK IN THE PARALLEL CIVILIAN AND MILITARY SPHERES

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – АНАЛІЗ ПРАВОВОЇ БАЗИ В ПАРАЛЕЛІ ЦИВІЛЬНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ СФЕРАХ

Derkach O. O.

*PhD student at the Department
of International Law
Educational and Scientific Institute
of International Relations of Taras
Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Деркач О. О.

*аспірантка кафедри
міжнародного права
Інститут міжнародних відносин
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
м. Київ Україна*

Сучасний світ перебуває на порозі нової технологічної епохи, ключовою складовою якої є штучний інтелект (ШІ). Технології ШІ швидко інтегруються у всі сфери людської діяльності. Попри численні переваги, такі як автоматизація процесів та ефективність прийняття рішень, використання ШІ супроводжується серйозними етичними, соціальними та правовими викликами.

Мова піде про аналіз правового регулювання ШІ, розгляду особливостей його застосування в цивільній та військовій сферах, а також визначенню основних викликів і можливих шляхів вирішення проблем.

Розглянемо питання правового регулювання штучного інтелекту та застосування, в цивільній і військовій сферах. Увага приділяється аналізу основних компонентів ШІ, проблемам, що виникають під час